

Євченко Н.Г.

Дослідження рівня податкового навантаження банків як індикатора регулятивної функції податкової системи

Банки є необхідним та принципово важливим елементом економічної системи, що виступають у ролі фінансових посередників, забезпечуючи умови для стабільного функціонування національного господарства. Одним із основних важелів впливу на функціонування банків є система оподаткування, яка крім своєї фіскальної функції, покликана спрямовувати їх діяльність в інтересах розвитку національної економіки в цілому.

Основним критерієм ефективності податкової системи є показник податкового навантаження. Дослідження рівня податкового навантаження має важливе значення, оскільки від кількості податків, їх видів та ставок, диференційованості, наявності та обґрунтованості податкових пільг багато в чому залежить можливість їх регулюючого впливу на діяльність банків. Крім того, на сьогодні немає єдиної методики визначення податкового навантаження на банки, в зв'язку з чим відсутня і відповідна інформація.

Методологія розрахунку податкового навантаження полягає у виділенні абсолютного та відносного показників. Абсолютне податкове навантаження – це податки та страхові платежі, що підлягають перерахуванню до бюджету та в позабюджетні фонди. Відносне податкове навантаження – відношення абсолютної величини податкового навантаження до джерела сплати податків. У такий спосіб можна визначити податкове навантаження на макро – і мікро рівні.

В Україні банки є платниками податків та зборів встановлених Законом України „Про систему оподаткування” на загальних засадах. Основними податками, що їх сплачують банки є: податок на прибуток підприємств; відрахування до соціальних фондів; податок на додану вартість; місцеві податки та збори; податок на доходи фізичних осіб. При цьому, в одних випадках вони є платниками податків (податок на

прибуток, ПДВ, місцеві податки), а в інших виступають в якості податкових агентів (податок на доходи фізичних осіб). В Україні ставка податку на прибуток, що сплачується банками складає 25%.

На даний момент в Україні існує декілька методик розрахунку податкового навантаження на банківський сектор, що спираються на різні джерела вихідної інформації для розрахунків.

Податкове навантаження на банки можна також розрахувати за даними податкової звітності.

Тенденція до тимчасового зниження податкового навантаження на банки, яку було виявлено в результаті проведених розрахунків свідчить про фіскальне спрямування податкової політики держави. А аналіз розподілу податкового навантаження за групами банків вказує на нерівномірність податкових платежів.

При оптимізації податкового навантаження на банки необхідно зберегти гнучкість та адаптивність податкової системи, посилити її регулюючу функцію.

Євченко, Н.Г. Дослідження рівня податкового навантаження банків як індикатора впливу податкової політики [Текст] / Н.Г. Євченко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. тез доповідей за матеріалами ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (9-10 листопада 2006 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2006. – Ч. 2. – С. 14–16.